Makine Öğrenmesi-1

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Akış

- Makine Öğrenmesi nedir?
- Günlük Hayatımızdaki Uygulamaları
- Verilerin Sayısallaştırılması
- Özellik Belirleme
 - Özellik Seçim Metotları
 - Bilgi Kazancı (Informaiton Gain-IG)
 - Sinyalin Gürültüye Oranı: (S2N ratio)
 - Alt küme seçiciler (Wrappers)
 - Yeni Özelliklerin Çıkarımı
 - Temel Bileşen Analizi (Principal Component Analysis)
 - Doğrusal Ayırteden Analizi (Linear Discriminant Analysis)
- Sınıflandırma Metotları
 - Doğrusal Regresyon
 - Karar Ağaçları (Decision Trees)
 - Yapay Sinir Ağları
 - En Yakın K Komşu Algoritması (k Nearest Neighbor)
 - Öğrenmeli Vektör Kuantalama (Learning Vector Quantization)
 - Kümeleme Algoritmaları:
 - Hiyerarşik Kümeleme
 - K-means
- Kendi Kendini Düzenleyen Haritalar (Self Organizing Map -SOM)
- Regresyon Algoritmaları
- Çok Boyutlu Verilerle Çalışmak
- Veri Sızıntısı
- Pekiştirmeli Öğrenme

Makine Öğrenmesi

Çok büyük miktardaki verilerin elle işlenmesi, analizinin yapılması mümkün değildir. Bu tür problemlere çözüm bulmak amacıyla makine öğrenmesi metotları geliştirilmiştir. Bu metotlar

geçmişteki verileri kullanarak

veriye en uygun **model**i bulmaya çalışırlar. Yeni gelen verileri de bu modele göre analiz edip sonuç üretirler.

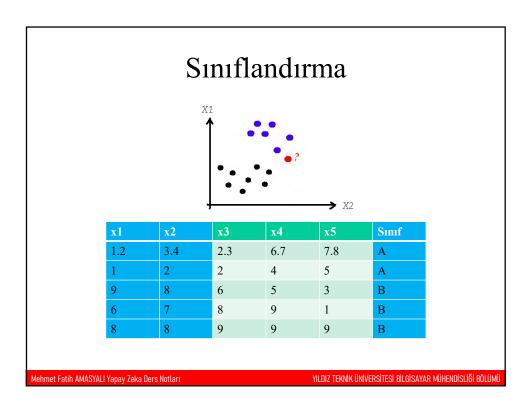
Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

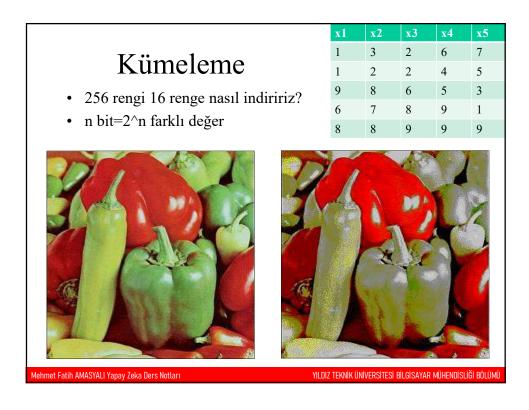
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

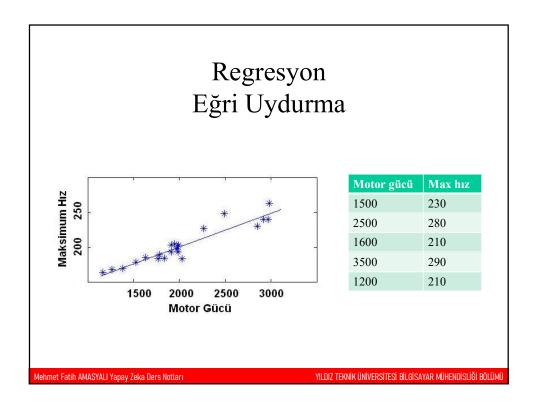
Metot türleri

- Farklı uygulamaların analizlerden farklı beklentileri olmaktadır.
- Makine öğrenmesi metotlarını bu beklentilere göre sınıflandırmak mümkündür.

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notlar

Pekiştirmeli Öğrenme

• Modele çıkışının ne olması gerektiği söylenmez sadece doğru ya da yanlış yaptığı söylenir. ML3'te göreceğiz.

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notlan

Birliktelik Kuralları Keşfi

- Sepet analizi
 - hangi ürünler birlikte satılıyor?
- Raf düzenlemesi
 - hangi ürünler yan yana konmalı?
- Promosyonlar
 - neyin yanında ne verilmeli?

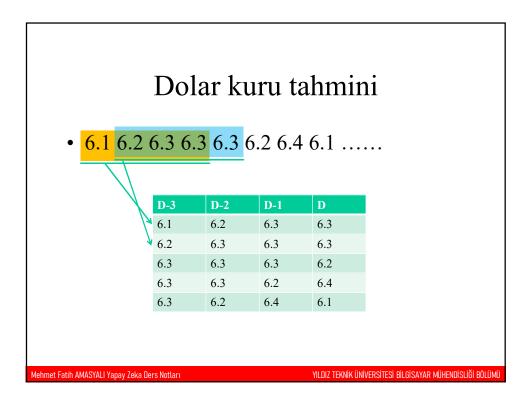
Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notlar

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Makine Öğrenmesinin

Günlük Hayatımızdaki Uygulamaları

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notları

El yazisi / Kitap Yazisi Tanıma HCR /OCR Thiese to College Constitution of the Colleg

Kredi Taleplerini Değerlendirme

- Birisi bankadan borç ister.
- Banka borcu versin/vermesin.
- Nasıl?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notlari

YILDIZ TEKNIK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

e-ticaret

• Birisi Amazon.com dan bir kitap yada ürün alıyor. Müşteriye alması muhtemel kitapları önerelim.

Ama nasıl?

Kitapları

konularına

yazarlarına

birlikte satışlarına

göre kümelemek?

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notlar

Gen Mikrodizilimleri

100 kişinin (hasta/sağlam) elimizde gen dizilimleri var. Bu dizilimleri analiz ederek hasta olup olmadığı bilinmeyen birisinin hasta olup olmadığını yada hastalığının türünü öğrenebilir miyiz? En iyi tedaviyi önerebilir miyiz?

Nasıl? Elimizde hangi bilgiler olmalı?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

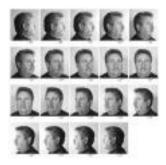
YILDIZ TEKNIK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Bu adam kim? İçeri girsin mi?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

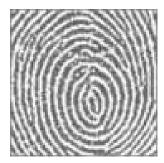
Bu adam kim? Bu adam havaalanında mı?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notlan

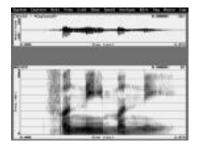
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Bu parmak izi kimin? Bu adamı tutuklayalım mı?

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay Zeka Ders Notlari

Bu ses kimin? Bu ses ne diyor?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Bu imza kimin? Yoksa taklit mi?

J-0 Benk_

Taklit olup olmadığını nasıl anlarız? Zaman bilgisi ?

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

Bu metnin konusu nedir? Bu mail spam mi?

Anti spam yazılımları nasıl çalışır?

Spamciler nasıl çalışıyor?

Yeni nesil spam mailler: Mesaj resimde,

metinde ise anti spamlardan kaçmak için gereken kelimeler var. Makine öğrenmesi metotlarını hem spamciler hem anti spamciler kullanıyor.

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YILDIZ TEKNIK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Olağan dışı bir durum var mı? Güvenlik kamerası kayıtları

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notları

Kamera kaydındaki kişi ne anlatıyor? İşaret Dili Tanıma

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

ALVIN* Otobanda saatte 70 mil hızla sürücüsüz gidebilen bir otomobil Bütün denemeler trafiğe kapalı alanlarda gerçekleştirilmiştir © Neden şehiriçi değil? Neden otoban? Neden diğer arabalar yok? Araba birine çarparsa suçlu kim? *] https://papers.nips.cc/paper/1988/file/812b4ba287f5ee0bc9d43bbf5bbe87fb-Paper.pdf

Adalet

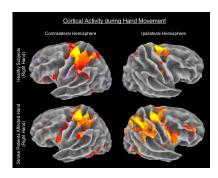
- Çin'de pilot uygulama:
 - bir şehrin mahkeme hakimleri bir bilgisayar programı
 - Amaç: Daha adil bir dünya
 - Aynı özelliklere sahip davalarda aynı kararların alınması
 - Sistemin eğitimi için neler gerekli?
 - Milyonlarca/Milyarlarca (orası Çin) davaya ait verilerin kategorilenmesi

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YILDIZ TEKNIK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

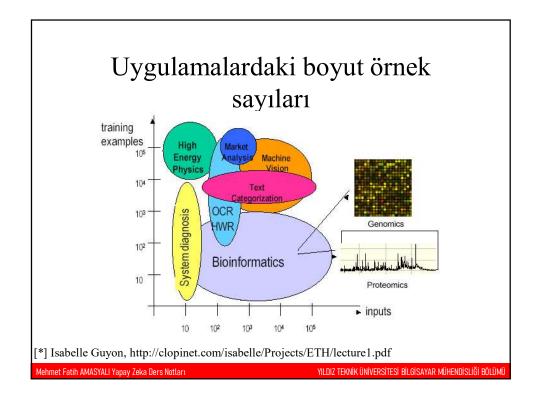
Beyin Aktiviteleri

- İnsanların
 - değişik şeyler düşünürkenki,
 - değişik duygulara sahipkenki,
 - problem çözerken ki beyin aktiviteleri kaydedilir.
- Görev?

[*] https://www.nmr.mgh.harvard.edu/neurorecovery/technology.htm

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notları

Öğrenmenin geleceği

- Öğrenme modülleri birçok uygulamaya girmiş durumda.
- Ticari olarak satılan (gerçek dünya için tasarlanmış) birçok ürün var.
- Bu tür ürün ve modüllerin sayısı giderek artmakta.
- Çözüm bekleyen ve büyük potansiyelleri olan birçok problem (?) var.

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notları

Verilerin Sayısallaştırılması

Resim	Resmin her bir pikselinin renkli resimlerde R,G,B değerleri, siyah-beyaz resimlerde 1–255 arası gri seviyesi kullanılarak sayılara çevrilir. Renkli resimler 3 adet, siyah beyazlar 1 adet en*boy büyüklüğünde matrisle ifade edilir.
Metin	Metindeki harfler, heceler ve kelimeler genelde frekanslarına göre kodlanarak sayılara çevrilir.
Hareketli görüntü	Resim bilgisine ek olarak resmin hangi resimden sonra geldiğini gösteren zaman bilgisini de içerir. Bu ek bilgi haricinde yapılan işlem resim ile aynıdır.
Ses	Ses, genlik ve frekansın zaman içinde değişimiyle kodlanır.

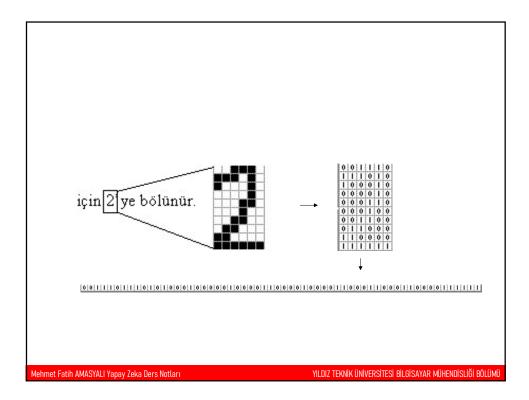
Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları

YII DIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜM

Örnek sınıflandırma uygulaması

- Sistem: bir kitap fotokopisinin içindeki yazılarının metne dönüştürülmesi
- Öncelikle metindeki satırlar bulunur.
- Her bir satırdaki harfler bulunur. Her harfe ait onlarca örnek resimden etiketlenmiş bir veritabanı oluşturulur. Her bir resim için

Mehmet Fatih AMASYALI Yanay 7eka Ders Notlar

- Bu şekilde tanınmak istenen harf için çeşitli fontlarla yazılmış birçok örneği temsil eden 60 boyutlu vektörler elde edilir.
- Bu uygulamamız için özellik sayımız 60'tır. Diğer bir deyişle örneklerimiz 60 boyutlu bir uzayda temsil edilmektedirler.
- Elimizde 10 rakama ait farklı fontlarla yazılmış 10'ar resim olursa veri kümemiz 100 örnek* 60 boyutluk bir matris olacaktır.
- Elimizde her örneğin hangi harf olduğunu gösteren sınıf bilgiside bulunmaktadır.
- Bu matris eğitim ve test kümesi oluşturmak için 2'ye bölünür.
- Eğitim kümesi bir sınıflandırıcıya verilir.
- · Modellenir
- Modelin başarısını ölçmek için sınıflandırıcının daha önce görmediği, modelini oluşturmakta kullanmadığı test kümesi için tahminde bulunması istenir.
- Bu tahminlerle gerçek sınıfların aynılığının ölçüsü sınıflandırıcının başarı ölçüsüdür.

Mehmet Fatih AMASYALI Yapay Zeka Ders Notları